

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu**

Poznań, dnia 30 sierpnia 2011 r.

**Zarząd ENEA S.A.
w Poznaniu**

LPO-4101-13-01/2011
P/11/044

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu skontrolowała ENEA S.A. (dalej „ENEA lub Spółka”) w zakresie rozwoju i wykorzystania odnawialnych źródeł energii elektrycznej (OZE) w latach 2008 – 2010.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 16 sierpnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Spółki na rzecz rozwoju produkcji energii elektrycznej z udziałem paliw odnawialnych, a także działania związane z pozyskiwaniem i umarzaniem świadectw energii wytworzonej z OZE.

Powyższą ocenę ogólną uzasadniają przedstawione niżej oceny i uwagi cząstkowe dotyczące poszczególnych badanych zagadnień.

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Spółki dla rozwoju produkcji energii elektrycznej w OZE.

Udział energii elektrycznej wytworzonej w OZE w całkowitej produkcji w przedsiębiorstwach GK ENEA w badanym okresie wzrastał: w 2008 r. udział ten wynosił 2,3%, w roku następnym 3,1%, a w roku 2010 4%. W pierwszym kwartale 2011 r. udział energii wytworzonej w OZE osiągnął 5,3%. Natomiast udział zakupionej przez Spółkę energii wytworzonej z OZE w zakupie ogółem w powyższym okresie wynosił odpowiednio: 2,33%, 2,30%, 3,86% i 6,04%. Wzrastał także udział OZE w strukturze paliw i innych nośników

---

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.

energii pierwotnej zużytych do wytworzenia energii elektrycznej sprzedanej przez GK ENEA w latach 2008 – 2010. W roku 2008 wynosił on 4,79%, w roku następnym 5,26% a w roku 2010 - 7,57%.

Według stanu na dzień 1 stycznia 2008 r. GK ENEA dysponowała 20 elektrowniami wodnymi zarządzanymi przez przedsiębiorstwo wchodzące w skład GK ENNEA, tj. przez Elektrownie Wodne Spółka z o.o. (Spółka EW), o łącznej mocy 57 MW. GK ENEA nie produkowała w tym czasie energii elektrycznej przy wykorzystaniu wiatru, biogazu oraz w ramach kogeneracji i współspalania.

W celu zwiększenia ilości energii elektrycznej produkowanej z OZE GK ENEA w okresie do czasu kontroli realizowała projekt budowy w dwóch etapach farmy wiatrowej o mocy 22,5 MW, z których pierwszy o mocy 10 MW powinien zostać zrealizowany w 2012 r. GK ENEA zakupiła także w marcu 2011 r. funkcjonującą elektrownię wiatrową o mocy 6 MW oraz złożyła niewiążące oferty zakupu projektów farm wiatrowych o łącznej mocy 150 MW, a w czerwcu 2011 r. w GK ENEA oddała do użytku nową (21) elektrownię wodną na rzece Wełna, dysponującą mocą 330 kW.

W dniu 15 stycznia 2010 r. ENEA S.A. w ramach działalności inwestycyjnej zakupiła uruchomioną w 2009 r. elektrownię biogazową w Liszkowie, która pełni funkcję zakładu utylizacji ubocznego produktu biomasowego, głównie wywaru pogorzelnianego. Elektrownia produkuje średnio rocznie 14 400 MWh energii. Ponadto w dniu 11 maja 2011 r. ENEA S.A. zakupiła spółkę celową, która jest właścicielem projektu budowlanego elektrowni biogazowej o mocy elektrycznej 1,6 MW, mającej produkować energię w oparciu o substraty rolnicze, zlokalizowanej w województwie dolnośląskim. Budowa tej elektrowni rozpoczęła się w czerwcu br.

Ponadto w ramach wykorzystywania energii w formie współspalania/kogeneracji w styczniu 2008 roku Elektrownia Kozienice rozpoczęła wytwarzanie energii przy współspalaniu biomasy jako paliwa. Dla zwiększenia produkcji energii z wykorzystaniem OZE Spółka ENEA w dniu 11 grudnia 2008 r. kupiła od Gminy Oborniki udziały w Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej Spółka z o.o. z siedzibą w Obornikach, w którym zamierza w III kw. 2011 r. wybudować blok kogeneracyjny na biomasę w technologii ORC wraz z modernizacją sieci ciepłowniczej na terenie miasta Piły. Ponadto w dniu 29 grudnia 2008 r. Spółka ENEA kupiła od Gminy Piła udziały w przedsiębiorstwie Miejska Energetyka Ciepła Spółka z o.o. z siedzibą w Pile (MEC Piła), w której realizowany jest projekt pt. „Budowa Bloku Kogeneracyjnego na biomasę w technologii ORC”. Obecnie trwa procedura wyboru wykonawcy, który wybuduje Blok Kogeneracyjny. Turbogenerator ORC o mocy

cieplnej 7,95 MWt i elektrycznej 1,67 MWe, zasilany kotłem opalanym biomasą (zrębki drzewne) będzie produkował energię elektryczną i ciepłą w skojarzeniu spełniającym wymogi wysokosprawnej kogeneracji. Przewidywany termin zakończenia budowy tego bloku będącego kolejnym źródłem pozyskiwania świadectw pochodzenia energii w GK ENEA to koniec 2012 r.

W kontrolowanym okresie Spółka ENEA nabyła 100% udziałów w Elektrociepłowni Białystok S.A. Dotychczas Elektrociepłownia Białystok uruchomiła kocioł na biomasę, co pozwoliło zmniejszyć zużycie węgla o 120 tys. ton. Dostosowany do spalania biomasy ma być też drugi kocioł. Firma inwestuje też w akumulator ciepła. Akumulator ma być oddany do użytku w IV kwartale 2011 roku.

2. Na pozytywną ocenę NIK zasługuje Plan Budowy i Rozwoju Produkcji Energii Elektrycznej w GK ENEA na lata 2011 – 2013, w którym szczegółowo określono zamierzenia inwestycyjne oraz określono poziom nakładów na rozwój źródeł OZE i produkcji energii w kogeneracji. Według szacunków Spółki, w wyniku realizacji ujętych w nim inwestycji oraz w latach następnych, wyznaczonych w prognozie na okres 15 lat obejmującej m. in. wielkość produkcji energii elektrycznej, przedsięwzięcia w zakresie modernizacji, rozbudowy istniejących lub budowy nowych źródeł przekazanej Operatorowi S.A. Polskie Sieci Energetyczne w Warszawie na podstawie art. 16 ust. 11 ustawy Prawo energetyczne, produkcja zielonej energii w 2020 roku w GK ENEA wyniesie 1 980 000 MWh.

W tym czasie GK ENEA planuje uzyskiwać 250 – 350 MW mocy zainstalowanej w elektrowniach wiatrowych. Zakładając realizację projektów o łącznej mocy 300 MW (przy założeniu średniego czasu pracy urządzeń na 2500 h/rok), spodziewany poziom produkcji w 2020 r. wyniesie 750 000 MWh. Do 2020 roku GK ENEA planuje osiągnąć do 40 – 60 MW mocy zainstalowanej w bioelektrowni gazowe. Zakładając realizację projektów o łącznej mocy 50 MW, spodziewany poziom produkcji w tych źródłach w 2020 r. wyniesie 400 000 MWh.

Ponadto plan rozwoju GK ENEA zakłada osiągnięcie rocznego poziomu produkcji energii elektrycznej w elektrowniach wodnych w wysokości 150 tys. MWh, tj. zwiększenie produkcji w porównaniu do roku 2010 o 17 tys. MWh.

3. NIK ocenia pozytywnie działania związane z pozyskiwaniem i umarzaniem świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w OZE.

Zgodnie z art. 9a ust. 1 ustawy Prawo energetyczne², zwanej dalej „Prawem energetycznym” Spółka ENEA w zakresie określonym w przepisach wydanych na podstawie ust. 9 zobowiązana była uzyskać i przedstawić do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia, o którym mowa w art. 9e ust. 1 dla energii elektrycznej wytworzonej w źródłach odnawialnych znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub uiścić opłatę zastępczą, w terminie określonym w ust. 5, obliczoną w sposób określony w ust. 2. Obowiązek powyższy Spółka ENEA w badanym okresie zrealizowała w 100% , co pozwoliło jej uniknąć konieczności płacenia opłaty zastępczej.

W okresie od 20 stycznia 2010 r. do 30 listopada 2010 r. w strukturach Spółki znajdowała się Biogazownia Liszkowo uruchomiona w 2009 r., którą Spółka kupiła 15 stycznia 2010. r. Spółka ENEA o wydanie świadectw pochodzenia wytworzonej w Biogazowni energii elektrycznej występowała do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, za pośrednictwem ENEA Operator Spółka z o.o. – Oddział dystrybucji w Bydgoszczy, w cyklu miesięcznym (w pierwszym tygodniu po upływie miesiąca obliczeniowego). Ilość energii wykazana w złożonych wnioskach (w okresie funkcjonowania biogazowni w strukturach Spółki ENEA) odpowiadała wielkości produkcji wykazanej na liczniku produkcji biogazowni.

Prezes URE odpowiednimi decyzjami wydał świadectwa pochodzenia energii wytworzonej w biogazowni Liszkowo w okresie od 20 stycznia do 30 listopada 2010 r., które zostały umorzone przez Spółkę ENEA do końca I kw. roku następnego i zgodnie art. 9e ust. 14 Prawa energetycznego zostały uwzględniane przy rozliczeniu wykonania obowiązku określonego w art. 9a ust. 1 w poprzednim roku kalendarzowym.

Na uwagę zasługuje brak rentowności operacyjnej działalności wytwórczej. W okresie funkcjonowania biogazowni w strukturach Spółki wyprodukowano w niej i sprzedano 6 656,144 MWh energii elektrycznej. Koszt wyprodukowania 1 MWh wynosił 379,02 zł, a średnia cena sprzedaży 222,67 zł (bez przychodów ze sprzedaży świadectw pochodzenia). Natomiast różnica pomiędzy ceną produkcji i jej sprzedaży była niższa od wysokości jednostkowej opłaty zastępczej podanej w art. 9a ust. 2 ustawy Prawo energetyczne.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, przysługuje Zarządowi ENEA prawo zgłoszenia na piśmie dyrektorowi Delegatury NIK w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

---

² Dz. U. z 2006 r. nr 89 poz. 625 ze zm.